

Nr 166.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension å allmänna indragningsstaten åt förre kanslivaktmästaren vid beskickningen i S:t Petersburg Jaan Sarap och portvakten och kanslivaktmästaren vid beskickningen i Madrid Pedro Fernandez; given Stockholms slott den 20 mars 1925.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 6:o—7:o hemställt.

GUSTAF.

Östen Undén.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 februari 1925.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDEÉN, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Ministern för utrikes ärendena anför:

6:o.

»I skrivelse den 4 januari 1924 anhöll förre kanslivaktmästaren vid Kungl. Maj:ts beskickning i S:t Petersburg, estländske undersåten Jaan Sarap, numera boende i Dorpat i Estland, att pension av svenska staten måtte tillerkännas honom, och anförde Sarap såsom stöd för sagda ansökan dels sin 20-åriga tjänstgöring vid beskickningen, dels även att han — som nu vid omkring 50 års ålder vore sjuklig och fullständigt medellös och hade att bereda försörjning åt sin fa-

Ang. pension åt förrekanslivaktmästaren vid beskickningen i S:t Petersburg J. Sarap.

milj — icke under nuvarande förhållanden och då han tidigare varit anställd i främmande makts tjänst ägde någon utsikt att erhålla understöd från estländska staten.

Av till ärendet hörande handlingar inhämtades, att Sarap från och med år 1901, då han i egenskap av jägare anställdes i dåvarande ministern i S:t Petersburg envoyén greve A. F. Gyldenstolpes tjänst, biträtt med vaktmästaresysslorna vid beskickningen, samt att han sedermera, i december 1904, antagits till vaktmästare vid beskickningens kansli. För sagda kanslivaktmästaresyssla utgick vid tiden för Saraps anställande jämlikt Kungl. Maj:ts vid föredragning den 9 januari 1897 meddelade beslut en ersättning av högst 1,350 kronor för år, vilken ersättning sedermera genom beslut den 4 april 1910 och den 14 juni 1917 höjdes till 1,600 resp. 2,000 kronor för år.

Då beskickningen i S:t Petersburg, jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 15 november 1918, hemkallats och värden av beskickningshuset, i enlighet med av ministern för utrikes ärendena givet bemyndigande, överlämnats till en vid beskickningen anställd tjänsteman, kvarstannade Sarap för att biträda sagda tjänsteman i hans åligganden. Då sovjetmyndigheterna under juni månad 1919 togo beskickningsfastigheten i besittning, blev Sarap häktad och hölls en tid i fängsligt förvar. Efter sitt frigivande blev Sarap anställd såsom vakt vid beskickningshuset, vilken syssla han bibehöll till slutet av oktober månad 1920, då han på grund av hälsoskäl nödgades avresa från Ryssland.

Enligt de vitsord, som lämnats av förutvarande tjänstemän vid beskickningen i S:t Petersburg, hade Sarap med duglighet och nit utfört honom åliggande arbeten samt städse villigt och samvetsgrant fullgjort de uppdrag, som lämnats honom.

I det yttrande, som i anledning av Saraps ovan omförmälda ansökan infordrades från statskontoret och av sagda myndighet avgavs den 3 mars 1924, framhölls, att, med hänsyn därtill att Sarap under en tid av 20 år såsom vaktmästare vid svenska beskickningen i S:t Petersburg troget och med goda vitsord tjänat svenska staten, och i betraktande av de omständigheter, som föranlett, att någon svensk representation därstädes icke längre upprätthölles och sökanden i samband därmed förlorat sin anställning, visserligen skäl skulle kunna anses föreligga att bereda Sarap någon pension under förutsättning att han, som enligt uppgift endast vore 50 år gammal, visades vara av sjukdom för framtiden oförmögen att med arbete bereda försörjning åt sig och sin familj. Då emellertid i sistnämnda hänseende icke någon utredning föreläge, men å andra sidan av ansökningen finge anses framgå, att Sarap nu vore i behov av understöd, då han till följd av sjukdom och de på hans boningsort rådande förhållanden icke kunnat erhålla någon anställning, föreslog statskontoret, att Saraps ansökning för det dåvarande icke måtte till annan åtgärd föranleda än att en gratifikation å förslagsvis 800 kronor beviljades honom att utgå av det under tredje huvudtiteln anvisade anslaget till extra utgifter.

Med anledning av vad sålunda i ärendet förevarit, tilldelades Sarap vid föredragning den 11 april 1924 en gratifikation till belopp av 800 kronor att bestridas av det under tredje huvudtiteln uppförda anslaget till extra utgifter.

Med skrivelse den 27 februari 1925 har nu sändebudet i Reval översänt en den 19 februari 1925 dagtecknad ansökan från Sarap, däri denne, med förmälan att han på grund av sjuklighet vore ur stånd att längre försörja sig och sin familj och under hänvisning till ett vid skrivelsen fogat av vicekonsuln i Dorpat bestyrkt läkarbetyg, varav framginge, att Saraps arbetsförmåga vore på grund av hans sjukdom nedsatt till hälften, gjort förnyad framställning, att honom måtte tillerkännas pension av statsmedel.

Statskontoret, vars yttrande i anledning av Saraps förnyade ansökan om pension ånyo inforrats, har i ett den 11 mars 1925 avgivet utlåtande — under erinran att statskontoret redan i sitt den 3 mars 1924 avgivna yttrande över då föreliggande ansökning om pension åt Sarap framhållit, att vissa skäl förelåge för beredande av sådan förmån åt sökanden — anfört att, då numera syntes vara styrkt, att sökandens arbetsförmåga på grund av sjuklighet vore för framtiden väsentligen nedsatt med påföljd, att han svårligen syntes kunna påräkna någon stadigvarande arbetsförtjänst för eget och familjens uppehälle, billigheten torde bjuda, att han av svenska staten, som han under många år troget tjänat, erhöle något bidrag till uppehållet i form av pension. Statskontoret ville därför föreslå, att hos riksdagen medgivande utverkades därtill, att Sarap finge från och med den 1 januari 1925 under sin återstående livstid uppbära pension å allmänna indragningsstaten till belopp, som skäligen syntes kunna bestämmas till 800 kronor, varvid dock med hänsyn till omständigheterna i detta fall ansåges böra föreskrivas, att därutöver icke finge utgå pensionstillägg, pensionsförhöjning eller dyrtidstillägg.

I likhet med statskontoret anser jag billigt, att åt Sarap beredes ett årligt understöd av statsmedel under hans återstående livstid. Beträffande storleken av det årliga understödet och tidpunkten, från vilken detsamma bör utgå, ansluter jag mig till statskontorets förslag.

*Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre kanslivaktmästaren vid beskickningen i S:t Petersburg Jaan Sarap må från och med den 1 januari 1925 under sin återstående livstid uppbära pension å allmänna indragningsstaten med ett belopp av 800 kronor, dock att därutöver icke må utgå pensionstillägg, pensionsförhöjning eller dyrtidstillägg.

7:o.

Med skrivelse den 3 mars 1925 har sändebudet i Madrid gjort framställning, att portvakten och kanslivaktmästaren vid beskickningen Pedro Fernandez måtte från tidpunkt, då han komme att entledigas från sin anställning vid beskickningen, tillerkännas en årlig pension av statsmedel.

Av till ärendet hörande handlingar inhämtas, att Fernandez, som är född den 11 mars 1852, under år 1891 anställdes såsom portvakt vid beskickningen, och att han sedan dess bestritt portvakts- och kanslivaktmästareysslorna vid beskickningen.

*Ang. pension
åt portvakten
och kansli-
vaktmästaren
vid beskick-
ningen i
Madrid Pedro
Fernandez.*

För portvaktssysslan har Fernandez — utöver förmån av fri bostad jämte fri uppvärmning och belysning — åtnjutit avlöning med belopp, som för åren 1891—1893 uppgått till 1,380 pesetas, för åren 1893—1918 1,500 pesetas och för åren 1919—1921 1,800 pesetas. Med anledning därav att Fernandez jämväl bestritt göromålen såsom kanslivaktmästare vid beskickningen, har till honom under tiden 1 oktober 1920—31 december 1921 utgått ett årligt tilläggsarvode av 240 kronor jämte därå belöpande dyrtidstillägg, cirka 385 kronor, eller sammanlagt cirka 625 kronor.

Sedan den 1 januari 1922 uppbär Fernandez ett årligt arvode till belopp av 1,700 kronor, därå dyrtidstillägg ej beräknas. Sistnämnda arvode avser såväl portvaks- som kanslivaktmästaretjänsten.

Enligt vad *sändebudet i Madrid* vitsordat, har Fernandez, som sålunda under 34 år varit anställd i beskickningens tjänst och innevarande år uppnått 73 års ålder, städse med nit och plikttrohet fullgjort honom tillkommande tjänsteåligganden. På grund av sin höga ålder och tilltagande sjuklighet ägde han emellertid numera icke den arbetsföret, som erfordrades för de av honom innehavda tjänsternas skötande, och torde det vara oundgängligt att inom en snar framtid entlediga honom från hans nuvarande anställning. Då Fernandez, som utom sig själv hade hustru och en ogift dotter att försörja, befunde sig i små ekonomiska omständigheter, syntes det rättvist, att han vid sin avgång ur tjänsten bereddes understöd av statsmedel.

Statskontoret, vars yttrande i ärendet inforrats, har i ett den 10 mars 1925 avgivet utlåtande, under erinran att 1916 års riksdag med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning beviljat pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 1,180 kronor åt kanslivaktmästaren vid svenska generalkonsulatet i London F. Berwick och under framhållande av att omständigheterna även i nu förevarande fall syntes böra föranleda till beredande av någon pension, tillstyrkt framställning till riksdagen i sådant syfte. Beträffande pensionsbeloppet i detta fall har statskontoret anført att med hänsyn därtill, att den portvakten och kanslivaktmästaren Fernandez tillkommande kontanta avlöningen utgjorde 1,700 kronor för år utan rätt att därå åtnjuta dyrtidstillägg, pensionen lämpligen borde bestämmas till 1,200 kronor att från allmänna indragningsstaten utgå från och med dagen näst efter den, då han komme att lämna sin anställning vid beskickningen i Madrid, varvid dock tillika uttryckligen borde föreskrivas, att därutöver icke finge utgå pensionstillägg, pensionsförhöjning eller dyrtidstillägg.

*Departements-
chefen.*

På grund av vad sålunda anförts anser jag billigt, att åt portvakten och kanslivaktmästaren vid beskickningen i Madrid Pedro Fernandez beredes understöd av statsmedel vid hans avgång från ifrågavarande anställning. Beträffande understödets belopp ansluter jag mig till statskontorets förslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att portvakten och kanslivaktmästaren vid beskickningen i Madrid Pedro Fernandez må från och med dagen näst efter den,

då han kan komma att entledigas från sin ifrågavarande anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,200 kronor, dock att därutöver icke må utgå pensionstillägg, pensionsförhöjning eller dyrtidstillägg.»

Vad ministern ovan under punkterna 6:o—7:o hemställt, däri statsrådets övriga närvarande ledamöter instämma, behagar Hans Majestät Konungen bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilagan till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Torsten Vinell.
